

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmontetler levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre - - - - - 10 frt - kr.
Félévre - - - - - 5 frt - kr.
Negyedévre - - - - - 2 frt 50 kr.
Egy hónapra - - - - - 1 frt - kr.

Hirdetési ár:

Othasdos petitsor egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasabos petitsorért 20 kr.

Hirdést vagy reklam. magában foglalt újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szombat November 28.

240. szám.

Az 1790/91-ik 26-ik törvényczikk.

Debreczen Nov. 28.

A holnapi napon ünnepli a magyar református egyház az egyetemes reformált Konvent rendeletéből az 1790/91-ik évi 26-ik törvényczikk életbeléptetésének évszázados fordulóját.

E törvényczikk a magyar protestáns egyház életében új korszakot jelez. Ez vette ki a magyar protestáns egyház jogait a 18-ik századbeli elnyomatás, és a 2-ik József császár által adott sértő türelem béklyóiból, ismét visszahelyezvén azokat a bécsi és linzi vallásbéké alapjaira. Egyszerűen, de nyilvános istenitiszteletben országserzte hálát mond egy század múlva is a reformált egyház Istennek, hogy a hosszú időn át elnyomott hitnek, lelkiismeretnek és meggyőződésnek szabadságát ezen törvénnyel ismét diadalra segítette.

A fegyverek melyekkel e diadal kivívott, nem azok voltak, melyek a bécsi és linzi békét kiküzdtek. Míg a 17-ik században nem egyszer a fegyverbe öltözött erdélyi és magyarországi protestáns állott szemben elnyomóival, és részint véres csatákban, részint az erdélyi fejedelmek ügyes diplomáciájának segédével erőszködte ki a katolikus királytól és a katolikus magyar pártaktól a törvényes jogokat és vallásának szabadságát, 1790/91-ben a király felvilágosultsága és a katolikus országrendek méltányossága önként adta vissza a protestánsok régi történelmi jogalapjait. Örök dicsőség illeti a fájdalom oly rövid ideig uralkodott II-ik Leopold királyt, hogy népének és különösen protestáns alattvalóinak ezen óhaját teljesítette. De örök dicsősége az összes magyar nemzet vallási türelmének is, hogy a kor szabadabb szellemétől áthatva, ezen országgyűlésre a követeket két vármegye kivételével mind azon utasítással küldte,

hogy a protestánsok szabad vallásgyakorlata a békekötések törvényes alapjaira helyeztessék vissza. És midőn az országgyűlésen a kath. főpapság és törvény ellen tiltakozott, egy katolikus főúrnak gróf Zichy Károly országbírónak indítványára tételt a törvényczikk meg ezen mondat: „Az egyházi rend s a világi katolikusok egy részének ellenmondása figyelembe nem vétetvén, sőt mindenkorra érvénytelennek nyilvánítottván.” Nem mondhatta ugyan a protestáns egyház, hogy a teljes vallás egyenlőséget léptette életbe e törvény, a vegyes házasságok és az áttérés körül még mindig nagy előjogokat élveztek a katolikusok; de vége volt az üldözéseknek, szabadon építhette a protestantizmus a maga templomait, tornyait, gondolhatta iskoláit, és mi fő, visszanyerte önkormányzatát és szabadon intézhette belső ügyeit.

Ez emlékünnepe azonban évszázados emlékünnepe nem csak a protestáns egyház törvényes alapjai visszahelyezésének, hanem hazánkban a felekezetek közti igaz türelemnek is. A nemes segítség és jóindulat, melyet a katolikus testvérek mind ekkor, mind a későbbi országgyűléseken a protestánsok sérelmeinek tárgyalásakor tanúsítottak, nemzeti társadalmunkban is olyan testvéri érzést teremtett a felekezetek között, melynek pártját mássutt alig találjuk, és a mely azt hisszük hosszú, vagy talán örök időkre lehetetlen tette, hogy nálunk a vallás — felekezeti gyűlölködések a lelkek mélyében termő talajra találjanak.

Magyarország összes városai között Debreczennek kellett száz év előtt is e törvény felett a legnagyobb örömet éreznie. Mint a kálvinista felekezetnek abban az időben is központi, akkor valóban fővárosa, a maga győzedelmét, a maga számtalan áldozatainak szenvedé-

séinek és zaklattatásainak méltó jutalmát látta a 26-ik törvényczikkben.

De a dicsőség szála is fűzik Debreczen városát ezen törvényczikkhez. A tekintélyes protestáns országgyűlési tagok sorában, a gróf Telekies, Vayak, Rádayak, Radvánszkyak, Prónayak közt mint a legbefolyásosabb előterjesztések készítőjét, ott látjuk Debreczennek egyik fiát Domokos Lajos biharmegyei követet, ki csak pár hónappal azelőtt vett búcsút Debreczen város főbírói székétől, melynek hosszú éveken át di-ze volt. A megható búcsuiratban, melyet a debreczeni tanácshoz ez alkalommal intézett, megáldotta a várost, melynek addigi egész életét szentelte, és a szoltáirónak szavaival végezte: „Légyen a te kerítésedben csendesség és jó békeesség.” A hívek közt egyenesség.

Most száz év múlva sem kívánhatunk jobbat Debreczen református híveinek. Lengje körül az ősök szelleme a magyar reformált egyházat, hogy azoknak dicső példájából tanuljanak küzdeni ott, a hol szükséges, megőrizni az egyházat, annak békéjét és történelmi hagyományait, nem engedni elfajulni a szabadságot, melyet apáink megszereztek, és nem játékszerűl hagytak az utódoknak.

G. K.

A kuriának választási bíráskodásáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalását a ház bizottsága tegnap befejezte. Fogalmat nyújthat a javaslat iránti élénk é deklodásról az a körülmény hogy a bizottság harminc tagja közül nem kevesebb, mint huszonkettő vett az általános vitában részt s az igazságügyminiszter maga két nagy beszéddel kelt védelmére előterjesztésének. Az ülésen egyébiránt valamennyi felszólaló elfogadta — különböző fenntartásokkal — a részletes tárgyalás a'apjúl a törvényjavaslatot s az általános vitának befejeztével csakis egy kormánypárti bizottsági tag szavazott ellenkező értelemben Nyomban a szavazás után megkezdte a bizottság a javaslatnak részletes tárgyalását is.

— Mit tartozik ez a dolgra, — vágott közbe a járásbíró, — mindig olyan mentségeket hoznak föl a tiszteletesiek védelmére, a mi azzal nincs összefüggésben. Menjenek dolgukra!

— De ha küldeni tetszik is, — erősöködött Szász János, — én már nem megyek addig míg a lelkiismeretemmel nem számolok. Tessék ránézni erre a gyerekre. Most töltötte be a tizenegyedik évét, mégis olyan mintha tizenkét esztendősem volna. Hát mi tőrés tagadás benne. — ő törte föl a pusztabíró uram ládáját.

A bíró hihetetlenül rázta a fejét, mint-ha mondani akarta volna: engem ugyan rá nem szedtek. Furfangos a paraszt, de a vizsgálóbíró még furfangosabb ám.

— Akár tetszik hinni, akár nem, az pedig ugy van. Elmondom a sorát, tessék bevezetni a jegyzőkönyvbe. Ugy mondom el, a mint megesset. A mint a pusztabíró uram elutazott, Kenyó uram másnap magához hivatott s azt mondta, hogy ő megakarja tréfálni Barna Sándor uramat. Összebeszélte Törő Gáborékkal, de azoknak egy szót se szóljak ám. Az egész história csak tréfadolog. Este vigyem el fiamat hozzájuk. Addig nem is szólnak semmit. Ha tréfa, hát én ráállottam. Elvittek a Petikét, maga Kenyóné jött érte. A fiu másnap jött haza s nevére beszélt el, hogy Kenyó uram meg a felesége a pusztabíró bázához vitték. A vasráson a gyermek könnyen befért. A láda nem volt valami nagyon erős. Könnyen engedett. Aztán egyet-mást kiadogattott nekik. Én megvalom, hogy ezt e tréfát, a mint másnap megtudtam, magam is sokalltam... de hát így történt szóról-szóra, erre megesküszöm.

A járásbíró most már nem rázta fejét. Komolyan elgondolkozott. Behívta a jegyző urat, mindent födiktált. Aztán a kis fiut kérdezte ki. Az is épen ugy vallott szóról-szóra

A néptanítók fizetésének rendezése A közoktatásiügyi miniszter közvetlenül a képviselőháznak újra egybegyűlése után törvényjavaslatot fog benyújtani a népiskolai tanítók fizetésének szabályozása tárgyában. E javaslat alapintézkedése az, hogy minden népiskolai tanító számára biztosítsanak legalább is háromszáz forintnyi fizetési minimum. Minthogy pedig ez idő szerint az országban — majdnem kizárólag felekezeti iskoláknál — 5260 oly tanító van, kiknek fizetése nem éri fel a 300 frtot, fizetésük a szóban forgó összeg erejéig állami hozzájárulás segítségével fognak ki-gészíteni. E hozzájárulások az államkincstárt évi 603.000 forintnyi összeggel fogják megterhelni. Egyuttal életbe fog léptetni a néptanítóknak néve is a korpótlékok rendszere oly módon, hogy e korpótlékok a nyugdíjazásnál is tekintetbe fognak vetetni. E korpótlékok már az új törvény életbe lépése után ötödik évben 20.000 forintot meghaladó további állami hozzájárulást fognak igényelni.

Leányaink nevelése.

Kuti Zsigmondtól.

II.

1. E sorban legyen a nevelés vallásos. Ha az emberiség egyedüli boldogító és üdvözítő forrása a vallás-erkölcs, ugy a gyenge nőnek mindennek felett szüksége van a vallás és hit boldogító támaszára.

2. Szoktass minden anya gyermekét házias munkásságra. A tevékeny munkaszerető nő soha sem unatkozik. És mi az unalom a nő háztartásában, arról nagyon sok szerencsétlenül ferj tudna mesélni. Az ürdög ke ele az. A munkás nő ezekivül mindig elégedett, jókedvű. Jó kedélye elégedettséggei betölti az egész házat.

3. Ávassa be az anya leányát a háztartás minden titkába. Egy jó, takarékos asszony fél vagyon. Egy a háztartást nem értő asszony fölötté nagy baj. Bármennyit is keres a férj, ha az asszony nem érti a háztartás vezetését és egyszerűjét, tökre megy a család. Viszont bármily szűkre szabott is a férj keresménye, ha az asszony bőcsen tud vele bánni, ugy Isten áldás van a keresmény fölött. Ugyanazért nem elég a leány gyermeket egyedül a szalonok és fogadó termek czifázására tanítani és a jour fix-ken a honeureket kifogástalanul teljesíteni, hanem arra is, hogy az éles kamrát, pinczét, konyhát

Ekkor rögtön parancsot adott egy esendlegénynek s kevés váratva kísérték be Kenyót a maga élete párjával.

Kenyóné, a mint meglátta a juhászt, meg Petikét, mindjárt sejtette, hogy nem jóra fordult a koczka. Kenyó uram is fölhagyott a fenhéjázásával. Mindezt azért tették, hogy a pusztáról elűzzék a tiszteletet. Aztán meg Törő Gábor száz ezüst forintot írt nekik, ha a papot onnan elfűtölik, mert míg itt lesz, Klárikát el nem veheti. De aztán kivallották azt is, hogy Törő Gábor ma reggel, midőn az esetet megtudta, elment hozzájuk s agyon akarta őket löni, hogy ily bajba keverték Barna Sándort, mert most már ő is bele kerül a bajba. Kerekét old az öregjével együtt, mert nem szeretne a tekiütetes urakkal farkaszenetet nézni.

A járásbíró behívta most már Miklóst is. Az a szigorú arcokifejezés eltűnt. Nyájas mo-olylyal nyújtott neki kezét, sőt bocsánatot kért, hogy elhirtelenedve jött el. Most tudta meg Miklós tőle azt is, hogy az egyes jeljelentéseket maga Kenyó tette ellene, hogy hitelét rongálja. Ő jelentette föl a Barna Sándornál történt rablást is, a nélkül, hogy azt Törővel közölte volna. Meg akarta azt lepni. Ha tudja, hogy abból milyen baj következik, bizonyonyai nem kohol ilyen terv t.

Miklós nagyon örült, midőn ártatlansága ilyen hamar kiderült s mindezt annak a kis sovány fiúnak közözhette, kit a kútból kimentett. Oda is ment hozzá: megoskolta. A gyermek pedig örömeiben sirt. Anyja kéb-lére borult s minkeint olyan boldogok voltak. A juhász pedig ingujjával törölte szemét.

De Miklós örömet megzavarta azon le-verő tudat, hogy Klárika apja minő nagy bűnös. Kétségtelenül vagy maga rabló vagy orgazda. A bűnjelek közt volt még több rab

A „Debreczeni Ellenőri” tárczája.

Az átkos pusztai lévita.

— Beszély. —

Írta: Könyves Tóth Kálmán.

(Vége.)

IV.

A jó diadala.

A pusztán csakhamar elterjedt a híra annak, hogy az ifjú lelkész lopás gyanuja miatt letartóztatták s még ma este el is viszik. Sőt tudták már azt is, hogy az egyik esendőrt többemagával jön vissza, mert több elfogatás várható. Ki jelenthette föl a fiatal papot? azt nem tudta senki.

A paplak körül tömegesen gyűltek össze. Fenyegető jellegűt a helyzet, mert követelték, hogy a lelkészt bocsása szabadon a vizsgálóbíró, s bizony, ha maga Miklós meg nem nyugtatja őket, hogy ne tartanak semmitől, még erőszakhoz is nyulnak. Tanu tanut váltotta föl, kik egytől-egyik a lelkész jó cselekedeteit sorolták elő, ajánlva, hogy ők elvállalják helyette még a fogságot is, csak lelki pásztorkat ne vigyék el.

Késő este volt, mikor a csendlegények megérkeztek s a tömeget eloszlatták. Egy asszony sehogy sem akart eltávolodni. Sirt, kezeit tördelte; férje folyvást ránczoglalta ujjasánál fogva, hogy jöjjön már. Mind hiában. Gyermekét kezén fogva tartotta.

— Nem! nem! szót férjéhez halkán, — nem engedhetem, megverne téged is, engem is, gyermekünket is az Isten, ha ezt az ártatlan embert csak egy ujjal bántanak is. Atlátok már én a szitán. Törőék csinálták az egészet. Téged rávettek azért a rongyos tizforintért, hogy gyermekedet eladd a sátánnak. Térj meg, Jánosom, megáld az Isten.

Ez az asszony Szász Petikének az anyja

volt, — annak a gyermeknek, kit kevéssel ez előtt Miklós a kútból kiszabadított.

— Isten ujjá ez, János, ne halogassuk, nem látod, maga ugy intézte, ne félj, nem lesz semmi bajunk, ha megmondjuk az igazat... ha nem jössz velem, Isten a tanum, hogy elmegyek világá, de az igazat, ha ég-föld rám szakad is megmondom... hiszen nem lenne gyermekem, ha a jó tiszteletes ki nem menti, s mi engedjük őt elárlutani...

— Igazad van anyukom, — helyeselte János, — de az a Törő Gábor tudja ám, hogy egyszer egy lovat hamis passzussal adtam el, azt is tudja, hogy a gazdámnak két eleven bornyu helyett csak a bőrével számoltam be s ha én most ezt bemondom, ő is rám teríti a vizes lepedőt.

— Azsrt el nem zárnak, — erősíté a felesége, — mert egy ártatlan embert mentesz meg. Ha pedig elárlutad azt a jó embert, aki fiad életét mentette meg, egész életben üldöz a lelkiismeret... én elhagyalak magadra, avagy meghalok bánatomban s mi lesz fiadból, aki már még álmában is felriad. Annit beszéltem már a lelkére, hogy ugyis hibeshelné a titkot... ugy nyomja az ő ártatlan szívét, mint mázsányi kő. Le kell azt vennünk az ő lelkéről.

János végre engedett az asszony unszolásának. Bejelentették magokat a vizsgálóbírónál, hogy négyezemközti szeretének vele beszélni.

— Hát tekintetes uram, — kezdé kálapját forgatva a kezében, — nem hagyott nyugtot az asszony, no meg a lelkiismeretem. Tudom ugyan, hogy Törő uraméktól kifelé áll ezen ul a szekereim rudja, de már ha másként nem lehet, majd keressék én mássutt kényeret, de az igazat mégis kimondom, legalább ne terhelje a lelkemet, mert hát a jó tiszteletes ur mentette meg a haláltól az én Peti fiamat...

Mai számunkhoz egy fél iv melléklet van csatolva.

Melléklet a "Debreceni Ellenőr" nov. 28-iki számához.

piacztérre nincsen szükség — fásítások által szabja szűkebbre a kocsijáró-utakat, amint ezt a piacon cselekedte; akkor nem lesz szükséges olyan széles területeket kiköveztetni s így kevesebb pénzbe kerül a burkolás. Farsokkal könnyebb lesz a szekeret a burkolatra terelni, mint bármilyen birságokat szabó sakkal.

Még azt is megmondjuk, honnan vegyen pénzt a város közelekre. — Hát a közeleti vám jövedelméből. — Azoknak ugy is épen ez a rendeltetése, ez lett volna már 160 évvel ezelőtt is, amikor a bécsi, pesti kereskedők a kamaránál panaszolták a debreceniekre, hogy temérdek vámot szednek ugyan az idegenektől de azért a sár majd elnyeli őket az utcákon.

A vámjövödelmeket a közgyűlés ma sem fordítja egészen a törvényesről szólóakra, legalább a költségelírányzatból az tünik ki, hogy 1892-ben 71000 vásárvám és piaci jövedelemből csak 37500 forintot fognak a burkolat készítés és fenntartás dologi és személyi költségeire fordítani.

Ez pedig nem helyesen van így, ugy-e kedves szerkesztő Uram? még ha miniszteri megerősítéssel bír is.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és keleti hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az igazító, kintő hivatal és az irattár a felelős felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétatemplom vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a "Margit fűrdő" nagytérben.

Diszertáció. Rendezi a kereskedő ifjuság a Margit fűrdő színházban. December 5-én.

Próbabál. Alföldi Károly tanítványainak bemutatása. Bika díszteremben. December 5-én.

Jogász táncszertély. A Bika díszteremben. December 12-én.

Decz. 30. Zion egyetel táncmulatsága a Szikszibaiban.

Jubiláris istentisztelet. Holnap az 1790. XXVI. t. cz. emlékére a ref. templomban országos istentisztelet tartanak. — Debreczenben predikálni fognak: nagytemplomban Kiss Albert, kistemplomban Némethy Lajos, újtemplomban K. Tóth Kálmán, ismételt templomban Dicsőfi József. Az isteni tisztelet urvasora osztással lesz egybekötve. — A perselyek a Károlyi Gáspár alapra gyűjtene, amelynek czéjja népies nyelven írott vallás-erkölcsi iratok kiadása és terjesztése.

Villámcsapás a Hortobágyon. Csütörtökön este 7 óra tájban nagy égi háború volt a Hortobágyon. Egy száraz mének Axmann állatorvos lakásán, épen mikor vacsoránál ült együtt a család, lecsapott, bement a kényen, végig futott a gerincen és bekukkantott a szobába is, ahol a vasállyálhát szédulta. Nagyobb kárt azonban nem okozott.

A hortobágyi kőhid javítása közeledik a befejezéshez; azaz a réteg a boltzatok fellett már készen van; sőt a burkolat is feloldalou, úgy hogy a jövő héten már feleslegessé válik a kőhid mellett épített ideiglenes átjáró.

Halálozás. Legmélyebb fájdalommal jelentjük, forrón szeretett édes anyánk, nagy anyja; dédanyja és testvérnek néhai öz. Borbély CSONKA DANIELNE született Kátay Juliánna asszonynak folyó hó 27-én éjjel 12 órakor életének 76-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. Drága halottunk földi részei folyó hó 29-én délután 3 órakor a Széchenyi utcai 1800 dik számú háztól a kistemplomban tartandó rövid ima után, a cseplőd utcai családi sírboltba fognak örök nyugalomra letétni. Mely végtiszteletre rokonainkat, ismerőseinket és a tisztelt közönséget bánatos szívvel meghívjuk Debreczen. 1891. November hó 27. Az elhunytak testvérei: Kátay Károly neje Buzás Zsuzsanna; Kátay Karolin öz. Némethy Jánosné; Kátay Terézia öz. Ember Józsefné; Kátay Anália férje Némethy Sándor; Kátay Zsanet férje Loid György; Kátay Josefa férje Harangi György; Kátay Eszter férje Szücs István. Az elhunytak gyermekei: Borbély Csonka Dániel neje Bészler Sarolta; Csonka Terézia férje Ganovazki Lajos; Csonka Juliánna férje Szabó István; Csonka Josefa férje Steklí Adolf; Csonka Karolin férje Szabó Zsigmond, számos unokái és déd unokái nevében is.

A debreceni joghallgató ifjuság kibocsátotta már a meghívót a jövő hó 12-én az "Arany Bika" díszteremben. Önképzőkörük javára rendezendő táncszertélyre. A rendezőség névrosát már lapunk előző számában közöltük, most csak azt jegyezzük meg, hogy a mulatság személyjegye 1 fttjával, páholyjegyek pedig 3 fttjával előre válthatók Gyenes Lajos, Szentrkirályi Tivadar és ifj. Gyürky Sándor urak üzleteiben. Felhívásokat pedig közzétett fogadnak s hivatalilag nyugtáznak.

A debreceni ref. püspök jövedelme. Ilyen czim alatt valószínűleg valamelyik helybeli hírlap után sorba járja a vidéki és

budapesti lapokat a következő udjóság: „illetékes körben propozíciót állítottak föl arra nézve, hogy a debreceni református püspök jövedelmét milyen mérvben lehetne a tiszántúli egyházkerület hozzájárulásával emelni. A propozíció szerint minden, az egyházkerületben adózó lakó egy-egy forintja után 2 kr többlet vetessék ki. Ha ez lehetséges és keresztülvitetik, akkor a püspök évi jövedelme közel 30,000 ftt lenne." Ilyen képtelenséget csakis azok irhatnak, akár jóakarattól, akár érdekesség-vadászástól, a kiknek fogalmuk sincsen a magyar ref. egyház szelleméről, szervezeteiről és viszonyairól, — és Makó-Jeruzsálem ösmeretes távolságában állanak attól, hogy őket „illetékes körnek lehessen tekinteni. Igaz, hogy ohajátást képezi a hazai protestans közvéleménynek a püspökök jobb díjazása, de 20—30 ezer forintra senki se gondol, amint hogy nem is gondolhat, épen az idézett közleményben megnevezett módon szerzeni be a református püspökök, közelebbről pedig a tiszántúli ref. püspökök 30000 forint jövedelmét. Ha már arról van szó, hogy hivatást, bármi csekélynek látszó adóval terhelje az egyház, azt bizonyára nem ilyen fényűző, az episcopalizmus felé törő célra venné igénybe, hanem mindenekelőtt szegény gyűlékezetei erősítésére nyomorgó lelkeszei, tanítói gyámoltására, iskolái fenntartására. És én azt hiszem, hogy a ref. egyház nem is találna önzetese, hihető püspököt, a ki a hivatást nagy nehezen összegyűjtött filléreiről saját javadalmazására elfogadna 30000 fttot addig, amíg száz meg száz egyház van, a melyek a Tisza-Szamos vidékén a Körös völgyén és a Bánságban alig alig képesek a nagy szegénység miatt felekezeti és magyar nemzeti hivatásukat teljesíteni. Talán nem is érdemelt czáfalat se az az együgyű közlemény; de engedjen meg T. Szerkesztő, ur, hogy becses lapját annyire is igénybe vettem. Mert hátha lehetnek, a kik elhitték, hogy igaz ami mondva van benne. Holott a ref. egyházra nézve nagy veszedelmek jelennek egy afféle törekvésben. Olyan ellen pedig minden igaz hitorsosnak küzdenie kell. — Egy k á l v í n s t a.

Rendőrség zsákmánya. Nagy Sándor vendéglőszat szatocskó tegnap megleste, mikor bezárta üzletét Acosádi István rovvott előléti csavargó és reggelre eltűnt a kis bolt pénzes fiókjából 15 forint, melyet az udvar feleli ablakon keresztül vittek el. A rendőrség mindjárt gyanuja Acosádira irányult, akit le is tartóztattak és most mindenfelől jönnek a panaszok, hogy innen is onnan is eltűnt valami. Mindenki Acosádira gyanakszik.

Kisajátítási jog. A kereskedelmiügyi miniszter a honvéd lakotanya építéséhez szükséges magán területek megszerzéséhez, amelyek egyezség által megvásárolhatók nem volnának, a kisajátítási jogot engedélyezte.

Csokonay Induló. Rácz Károly zeneműve, melyet a Csokonai ünnepélyen mutattott be, megjelent László Albert kiadásában — igen szép kiállításban, a czimlapon Csokonai híven talált arczképével. A zenemű ára melyet Rácz a költő szelleme iránti kegyelettel s elismerésmellett tehetséggel componált — 1 ftt. A tiszta jövedelem fele részben a debreceni „Csokonai kör" javára fordítatik. A zeneművet ajánljuk a közönség figyelmébe.

Révész Bálint utóda czim alatt vezércikkük a tegnapi „Magyar Hírlap." Igy végződik a cikk: Ugy az országunk mint magának az egyháznak érdekében áll az állammal karöltve haladás, a béke kitartó alkotás, amaz alkotási képesség teljes kifejtésének amelynek a magyar protestans egyház oly bámulatos jeleit adta a múlt századok szomorú korszakában is. Ez irány képviselőjét látja a Magyar Hírlap Szabó János békes bántási esereiben és nagy szerencsének tartja, nem csak az egy millió hívőre, de az egész országra nézve, ha a szavazás öt ülteti a legnagyobb magyar egyházkerület főpásztorai székébe.

A tornacsarnok építési költségére ujabban adakoztak: 1. Kaszanyitzky Endre ur 50 ftt. 2. Falk Lajos ur 25 ftt. 3. Kardos László ur 25 ftt. 4. Somogyi Gyula közjegyző ur nyiregházáról 5 ftt. 5. Pinczeregylet Debreczenben 5 ftt. 6. Balás Ödön ur ivén; Balás Ödön ur 5 ftt. 7. Benke István ur 1 ftt. Bécsi Biztosító társaság debreczeni főügyvédje 3 ftt. 8. Karakas Lajos ügyvéd ur B. Ujtalu 1 ftt. 9. Kohn Lipót ur 1 ftt. 9. Schner Mór ur 1 ftt. 10. Glük Antal ur 50 ftt. 11. Sebestyán Mór ur 50 ftt. Fogadják egyetünk iránt tanusított jóságukért forró köszönetemet, Debreczen 1891 november 28. Nagy Ferenc egyeteli elnök.

Garádzálkodó fináncz. Tegnap éjjel jó kedve kerekedett egy zöld hajtókás pénzügyőrnek s úgy mulatta magát, hogy a Piacon utadán végig minden házhoz becsengetett. A rendőrök figyelmeztették, hogy talán a kapucscengők rángatása nem tartoznék a fináncz kötelességek körébe. — Erre dühbe jött az éjtéli lovag s csak azért is folytatta kedvtelését, A rendőrök sem voltak restek, megfogták az ipst és bekisérték a várásházához. Váltig tiltakozott a fináncz, hogy hogy mennek a rendőrök végig a köztük érinteni egy magyar királyi pénzügyőrt.

A nagytemplom órai néhány nap óta pihenőt tartanak. Ezt gyakran megselepszik, hiába reperálta őket mostanában egy lakatos mester, sőt mint a hogy a toronyórát felügyeletével megbízott rendőrkapitány a tanácsnak tegnapelőtt jelentette, épen ez a reparálás az oka, hogy annyiszor megbicsak-

lanak, meg bolondul mutatják az időt, mivel az órákat igazgató órásmester véleménye szerint olyan hiányosan történt a javítás, hogy az óra sohasem fog jól járhatni. Igazán satírája a sorsnak hogy még Debreczenben is olyan emberrel csináltatják a toronyórát, aki — mint a következmények mutatják — aligha nem épen annyit ért az óra-gépezethez, mint hajdu a haragöntéshez.

Megdicsért honvédek. Kubinyi János altábornagy kerületi parancsnok a napokban itt járt Debreczenben, s megvizsgálta a hadcsapatokat, kaszárnyákat és az irodákat s a tapasztalt rend felett teljes megalégedését nyilvánította. A Nyuláson pedig a legénység-gázartrendű és harcászati gyakorlatokat végeztetett, s azok precíz végzése fölött is megalégedését nyilvánította, a rendszeres kiképzését pedig elismerését fejezte ki Bolla főtábornoknak s az egész tisztikarnak.

Név magyarosítás. Han Ferenc püspök-ladányi lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel „Hantosr" -a változtatta.

Sétahangverseny. A Margit fűrdőben holnap délután tartandó sétahangverseny műsora a következő: 1. Mindég tess. Induló Eilenbergtől. 2. Pique-dáma nyitvány. Supptől. 3. Baba. Keringő Bayertől. Fülemüledal, (uj) Zsélértől. 5. Egyveleg a „Remete-csengettyű" operából. 6. Debreczeni kereskedelmi akadémiáról (uj) Capektől. 7. Toreadore Andalosse, Spanyol táncz. Rubusktól. 8. Mindég mélyebben. Tréfas polka, Ludwigtól. 9. Fantázia a „Böregér"-ből Strausztól.

Alföldy Károly próbabájlára már kibocsátotta a meghívókat. — Elegans jókedvű bálok szoktak ezek lenni; most is olyan lesz a Bika dísztermében. — Jegyek Szent Királyi Tivadar és Beke László urak üzleteiben válthatók személyenként 1 fttal, páholy jegy 2 fttért.

Tisza Roff és Szabolcska. Tisza Roffról, a heves nagyknusági ref. egyházmegye népes községéből írják a „Fővárosi Lapok"nak, hogy ott épen a nagy befolyású, előkelő Borbély, Bározay, gróf Valdeck, Magyar-Kossa, Domon és más ur családok körében szóba jött hogy közelébb elhunyt lekipásztoruk Tóth Miklós helyére Szabolcska Mihályt kellene meghívni pappnak. — Szabolcskának ugyan — amint előtők nyilatkoztak — egyelőre az volna az óhajtása, hogy őrisedés esetén egyelőre az ő kedves Debreczenben lehetne kaplán (a debreczeni kaplánások 3. — 4. osztályu vidéki papságokkal felérnek) aztán pedig Debreczen közelében a kapna nyugodalmas parochia, ahol gyülekezetének meg Mulajának élhetne. Azonban csak örülni lehetne, ha a roffai terve megvalósulna, s valószínű, hogy az egész a roffiak akaratától függ, mivel Szabolcska a minősítési állomásra. — A község kitünő papot, az ifju lelkész pedig kitünő hitközséget kapna. Azon kívül, hogy Tisza Roff ui házaiban előkelő és szives az élet, a földnede pedig munkás és vagyonos, az eklézsia anyagi tekintetben is első sorban áll. A nemrég elhunyt lelkész nem valami sok évig működött ott s mégis vagy tizenkétezer forintot rendelkezhetett jótékonyan, tizezer forintot a debreceni főiskolának hagyományozván.

Beiktatási ünnepély. rendez a debreczeni izr. hitközség elnöksége jövő hó 6-án, d. u. 4 órakor az újonnan választott főrabbi Krausz Vilmos tiszteletére, aki ekkor fogja megtartani széköfoglaló beszédét a sz. anna utcai templomban. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. D. u. 1 órakor Drucker Mór elnök vezetés alatt küldött sz. elindulása a főrabbi elébe Kabáig, 2. Délután fél 4 órakor a bpesti vonattal való megérkezésekor a pályaudvarban üdvözlő beszéd Dr. Kemény Mór ur által. 3. A templomban beiktatási beszéd Dr. Popper Alajos ur által. 4. Mincha ima. 5. Széköfoglaló beszéd.

A debreczeni kir. itélőtáblának nagy bünsők fejére olvasott ítéletét tegnap előtt megint megváltoztatták a kir. kuria misericordiansai. — A kuria III. büntető tanácsa ezáltal királyi táblánakra legelső ítéletét életfogytiglani fegyháznak szelidítette. Az ügy a következő. Izsák József tartolozó gazdag vendéglőst és ennek Izsák Sámuel nevű fiát 1890 évi szeptember 13-ának éjjelén Dobje György és Kalenyestyan Simon más 13 környékbeli oláh paraszt közreműködésével meggyilkolták és kirabolták. Mikor a gyilkosoknak nyomukra akadtak, a 13 paraszttal együtt a meggyilkoltak unokatestvére Izsák Abrahám is a vádlottak padjára került Indokul, egyéb gyanuokan kívül, az szolgált erre, hogy Izsák Abrahám halálós gyűlölködésben élt a meggyilkolttal, A szatmári kir. törvényszék, valamint a debreczeni kir. tábla beigazolták taláta, hogy az egész bünszelekménynek Izsák Abrahám az értelmi szerzője s ehcz képest egybehangzóan a 13. vádlottat 10—15 évig terjedő fegyházbüntetésre Dobjét, Kalenyestyan és Izsákot pedig költéhalálra ítélték két rendbeli gyilkosság és rablás büntetése miatt. A kir. tábla ítéletében még azt is kimondotta, hogy a halál büntetés, mint legnagyobb bünszön, a felfajtott Izsák Abrahámon legutóljára hajlandó végre.

A kuria azonban Izsákot teljesen felmentette, Dobjét és Kalenyestyan életfogytig tartó, a többi vádlottakat pedig 8 évig terjedő fegyházbüntetés elszendésére ítélte.

Elszólta magát. Az anya tele sírja piros keszi kenőjét a kapitány előtt. Sírhat is az édes any.

kor ide kerül a tulajdonos. A boglyas nebuló ott állszemeit lesütve, látszik, hogy most éri már a szégyent. A nebuló lepott. A kapitány néz rá erősen és nagyon lelkére akar hatni szavaival.

Hát te kis akasztó virág: látnod az apád árék, becsületes ember volt, sohse volt vele semmi bajunk.

Az anya arca megint beletemetkezik a csuron vizesre sírt kendőbe.

Nem is a lokem uram vére van a sehozáiba, tekintetes kapitány ur!

A kir. tábla telefonja. A kir. tábla két hejységet a br. Podmauziczky házat és a Kisujtetzai tábla épületét magán használatu telefonnal kötötték össze, hogy a két különböző helyen székelő hivatalok között az érintkezést gyorsabbá és kényelmesebbé tegyék.

Barbi Alice hangverseny megarttása végett László Albert második kérvényt is nyújtott be a főkapitányhoz, felszervele azt az első alkalommal hiányzott okmányokkal, s ennek folytán a hangverseny jövő hó 4-én fog megtartatni a Bika dísztermében.

Megint sajtóper. Kaszás József bujvárosi községi jegyző tegnap sajtóper indított Leszkay Dező debreczeni lakos ellen, egy általa közétett nyílt-téri közlemény miatt.

Halálozás. Kovács József, néh. Kovács Dániel volt tiszti főügyész fia, életének 41-ik évében elhunyt Özeveget s egy árvát hagyott hátra. Temetése holnap délután lesz Nagy-Károlyban. Béke az életének javában elhunyt férj hamvainak.

A városi közgyűlés jegyzőkönyvét ma d. e. hitelesítették a főispán elnöklete alatt.

A kereskedelmi akadémia internátusában dr. Bayer Ferenc igazgatónál önképzőkört alakítottak a növendékek Elnök: Csia Sándor, alelnök Harsányi Sándor theologus felügyelők; titkár Gasparék Ödön, főjegyző Molnár Béla, jegyző Stuller Béla, pénztárnok Kandel Ödön akad. hallgatók.

A „Zion" debreczeni betegsegélyző egyetel ez évi deczember 31-én a Margit fűrdő termében szeptember estélyivel egybekötött zártkörü táncmulatságot rendez. A rendezőség, melynek élén Weisz Sándor ur áll, mindent elkövet, hogy a „Zion" egyetelnek ezen mulatsága is ép oly kedélyes és látogatott legyen, mint az eddigiek. A meghívók már e napokban szétküldöttek.

Önműködő székek a debreczeni köztereken. A találmányok korszakát éljük. A repülő gép kezd olyan probléma lenni, amin már nem is érdemes törni jórávaló feltalálónak a fejét. A fonográf, fotográf, telegráf, fonofon, telefon és minden gráfok és fonok kezdenek olyan közönséges dolgok lenni, mint az „István" malmi Irinyi bécsi gyutája, pedig hogy megbámulták ezt valaha. Ha az Amerikából jövő híreknek hihetünk (pedig mi-ben higyjünk, ha azoknak nem?) akkor, ott most olyan gépet találtak ki, aminek az egyik torkán betöltik a buzát a másik torkán nem a kész kenyeret szedik elő — az kevés volna a zseninek — hanem a jólakott embereket. A lángész illetén vívmányával állván szemben, cseppet sem lehet csodálkoznunk, hogy tegnapelőtt egy Grosskopf nevű (ime a neve is milyen jó bizonyítvány mellett!) bécsi uri ember, egy ottani vállalat képviselőjében Debreczen város tanácsához kifogástalan magyar nyelven — ami szép és ritka dolog bécsitől — ajánlatot adott be, engedteték meg nekik a város sétáterein, kertjében, f a s o r a i b a n ö m ü k ö d ő s z é k e k e t állítani föl. — Ez az ömüködes olyanténképen értelmezendő, hogy e furfangos szék oldalára egy kis kassza van függesztve; s ha abba az ember 2 krt. bedob, (ezek a 2 krajczárok képezik a vállalat jövedelmét) csak akkor eszededik le a szék ülökéje, hogy arra az ember fáradt testét kinyugtathassa. A gép az ellen is be van rendezve, hogy valami lustá kodó a világ végéig ne ülbessen azon a két kécjázárjárt; mert a hogy a kiszabott idő letelik: a szék kirugja magát a boldogalan pihenő alul és az szépen a földre tottyan, ílyenténképen bizonyítván be, hogy nem csak kettő közt, de egy székkel is lehet a szék alá esni. Sőt mondják, hogy a tréfas szék, a budapesti erkölcsnemező egyetel közbejöttével akként lön megcsinálva, hogy az erénynek is hathatós öre legyen: ha a sétátereken a dadák egy székre akarának telepedni a kirizáló babájukkal: vagy plane ha estenden egy szerelmes a szíve választottját az ölébe akaróá ültetni: a puritán alkalmatlanság ugy a földre teremti őket, hogy csak ugy nyekkennek belé. A vállalat képviselője, mintha csak előre összebeszélte volna a szegényügy rendező tere interpelláló Márk Eudréval a helybeli szegények javára a 2 krajczáros jövedelmekből évente 100 fttot is felajánlott. — Hanem arról alkalmasint megfedekezett a derék német, hogy nálunk vannak olyanok is, akik felette kíváncsiak az efféle pénzügyi székényké belsejére, kiváltha mindegyikét egy posztra állított rendőr nem öri éjjelenként. — Turai Farkas pedig annak is élő bizonyossága, hogy néha-néha séta téri szék-tördelő titkos társulat is ad életelt csunya kedvteléseiről.

Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság" november hó 22-iki száma a következő tartalommal jelent meg: „II. Vilmos württembergi király." (II. Vilmos württembergi király és Sarolta württembergi királyné arczképével). — Szabolcska Mihály

ren. 3. Indulás előtt. 4. A mi házuk. — Nemzetközi bünbarlangok. — Egy angol rendőrügynök naplójából. — „Az 1891—92-iki tél időjárása. — „Az új hercegrímás eddigi otthona. — Győrvidéki. Vaszary Kolozs hercegrímás hálószerkezetének és dolgozó-szerkezetének rajzával. Hári Gyulától. — „A szeptember tanyák ünnepe. — (Képekkel az október 25. szeptemberi ünnepéről. 1. Gróf Tisza Lajos és Munkácsi Mihály. 2. Böge paprikás főzése. 3. Barna János öreg juhász. 4. Legények csoportja. Lányok csoportja.) Kovács János től. — „Vázlatok a francia forradalomból. — (Képekkel.) Katonák, gondoljátok meg, hogy négy ezred néz le rátok ez emlékekről. — „Dr. Hirschler Ignác. — (Képekkel Cserna Károlytól.) — „Egy fiatal gróf halála. — (Gróf Bathány Géza arcképevel.) — „A győri benczés gimnázium és a győrszentiványi leánynevelő intézet. — (Képekkel.) — „A pécsi dalárda jubileuma. — (Képekkel.) Dr. Agh Timóttól. — Iradalom és művészet. — Közintézetek és egyetemek. — Egyház és iskola. — Mi újság. — Egyveleg. — Sakkjáték. — Képtalány. — Halálhírek. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naptár.

A „Vasárnap Újság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Újdonságok“-kal együtt 3 frt.

Debreczeni követek esküje 100 évvel ezelőtt.

— Alkalmi visszaemlékezés —

Az 1790/91 dik országgyűlés kevéssel az alkotmányellenes uralkodott felvilágosult II. József császár halála után hivatott össze. Nem akarunk kiterjeszkedni ezen emlékeztető országgyűlés nagybecsű alkotásaira s azt is röviden érintjük csak; hogy az ekkor hozott 26 dik t. cz. helyezte vissza a magyar protestáns egyházakat az ország alaptörvényei közé iktatott bécsi és lincai békekötésekkel szerzett jogaikba, amelyektől őket másfél-százéves elnyomatás és üldöztetés rettenetes ideje alatt a türelmetlen és erőszakos sötétszellem teljesen megfosztotta volt. — Ez a 26 ik törvényezik biztosította újra a protestánsok szabad vallás gyakorlását és önkormányzati jogait. E törvény megalkotásának 100. dik évfordulóját ünnepli holnap advent első vasárnapján az ev. ref. egyház országgyűlésére. — Unnepli méltán harangzúgással, hálaadó énekekkel és imádsággal, alkalmi prédikációkkal.

A lélekemelő ünnep jelentőségét lapunk első czikke méltatja; e helyen csak rövid visszaemlékezésre kívánunk térni nyitni, érdekesebb tartván közölni azt az esküförmőt amelyet Debreczen városának ezen nevezetes országgyűlésre küldött két követe tartozott tenni.

E két követ Feő Biró T. Szombathy István (a ceglédi utcai templom kegyes alapítója) és Szenator Domokos Imre (a nagyevű Domokos Lajos, Biharvármegye akkori egyik követének a fia).

A Szenatus által elfogadott esküförmő pedig hangzott a következőképen: (Tausási jegyzőkönyv 179). 249—250 lap.)

„En N. ezen nemes szabad és királyi Debreczen városának az Ország gyűlésre menendő követje esküszöm az élő Istenre, hogy én minden magam hasznának fére tételével ezen egyező szívet és értelmet megküvint Országgyűlésen az ezen Városnak instrukciója szerint minden tanácsommal, igyekezetemmel, tehetséggel teljes erőmmel minden mentális reservata nélkül egyedül a mit a Statusoknak és Rendeknek boldogságára és ősi törvényes nemesi szabadságainak s jussainak megtartására és örökösítésére állandóknak és előmenetesebbnek ítéltelhetek követelem és hallgatással, irasommal vagy pedig voxommal szentül fogadom ötkre, hogy semmi-ben sem titkon sem nyilván sem irások által valami csak hazánk ősi törvényes szabadságait, törvényeit, jussait legkisebben is megsértethetné vagy eltemethetné most vagy jövődben instrukción ellen meg nem egyezem: és minden lehetőséggel azon leszek, hogy a mi szabad születésű magyar nemzetünknek diszere, szabadságainak és törvényes jussainak terjesztésére s állandó megmaradására hasznos és előmenetesebbnek valóságos adófizető nép terheinek könnyebbitésére való leszen, mindent elkövetek. A halhatatlan Isten előtt fogadom azt is, hogy az 1649.44 artikulusa ellen semmi adományt, pénzt, hivalt, tiszttséget, jószágot, közbenjárást vagy most az országgyűlése alatt vagy azután vagy pedig mara-dékonnak jövődben sem irásban sem igéretben vagy más kigondolható módon semmi-képen az haza státusainak és Rendeknek híre s meggyezése nélkül elnem veszek és sem egye-nesen sem melleleg sem meggyezőleg a nemzeti Statusok és rendeknek szabadságát meg nem sérteni. Hogyha pedig valamely követ társamat a haza ellen dolgozni sejtitenék azt az ország vagy város rendeknek beje-lentem és még a magam követtársamban nem nézem el a hibát s azt ezen nemes vá-rosnak azonnal meg írom Egy szóval mind-azokra követelem magamat valamelyiket egy jó magyar hazafitól kívánhatnak a hazának Statusai és rendei. Isten engem úgy segíjen!“

Erdekesnek találjuk megemlíteni, hogy a t. deputatus urainak diurnumát 6—6 rhe-

nus írtban, a melléjük adott kancellistát 1 rh, forintban, 30 krajczárban, a két hajduét pedig éppen 10—10 garasban állapította meg a tanács. — De hát még akkor Pozsony se volt olyan méreg drága város

CSARNOK

„Fején az ítélet.“

Mintha Meffasztó kárörvendő assávát hal-lanám az elbukott Margarétha fölött: fején az ítélet, — valahányszor arra az úde arcu ifju, szép leányra ránézek; arról a tiszta, büszke homlokról leolvassák-e másook a kár-hozat eljegyző szavát, melyet én fekete be-tükkel látok odairva: enyém. Vagy mások nem is, csak én látom azt ott? Hogy szeret-nem én azt letörölni onnan; pedig nekem semmi közöm hozzá, csak szánom.

Itt ül most is a templomban; soha el nem maradni. Olyan buzgón nem énekel, olyan áhitattal nem imádkozik, olyan odaadással nem figyel a prédikációra senki, mint ő. És én még ekkor is ott látom homlokán azt a rettenetes szót: vég e. S akkor úgy meg-undorodom tőle.

Ki tanított téged ily képmutatásra, ily fiatalon? Nem rétegsz-e, hogy rád szakad ez a boltozat? Az orgona hangviharában nem hallod-e az ítélet trombitáját? Nem ég-e láb-bad alatt a föld, midőn e templom köveire lépsz azzal a lábbal, melyről az eldobott be-csület czéges háznak porát le sem ráztad? Nem hallod-e, hogy az elkárhozottak lelkei mily örült kacajjal zakatolnak lábaid alatt; nem látod-e, hogy minden ablakon undorítón kifestett arcok serege hahotázik feléd? ... Vége! ...

Nem; te még a kezdetnél vagy, nem a a végnél. Még e templom hajója hid lehetne tán számodra a visszavonulásra. Nem ... már késő! Te a lejtőn vagy. Ki állíthat meg? A pusztá, kemény származás azokban a halott szagu kórház czellakban vagy a börtön? ... A börtön! — e szóra megrázkódom. Igen, igen a börtön; hiszen a hol most én veled találkozik, ez egy rettenetes ház: caa-velök, tolvajok, gyújtogatók, gyilkosok palotá-ja: a börtön. ... Lelekem szétfoszlik a vis-szaemlékezés; e káprázatos látomány s mint nehéz köd telepszik rá e hely fojtó levegője. — Két év előtt a templomban, — ma a börtönben, 17 évvel, ilyen ifjan, ilyen elfony-nyadt arccal.

Azt hittem soha nem fogom többé lát-ni; eltűnt a világba, hogy feketébb tegye homlokán azt a megborzasztó bélyeget: vége! Engem is hajtott sorsom árja. — Ide kerültem ebbe a városba; elmentem abba a megbélyegzett emberek záros hajlékában a börtönbe is, mint Krisztus szolgája, vigasztal-ásért vinni; bünbánatot, szebb élet reményét, zálogát kéri azoktól a sáppadt arcu rabok-tól. — Itt vagyok. És a sűrű ráoszott, apró ablakoktól homályosan világított, bolt-íves hosszú, folyosó úgy tűnik föl nekem, mint egy ódon templom szük hajója. És most csak-ugyan az.

Nézek komoran magam elé. Éneklük: „Haragodnak nagy voltában ...“ Mintha Dávid népe sirna bűnein erős, bosszualló Istene előtt. Ugy tetszik, mintha hallanám: a mint tőri darabokra az ének dörgő hangja: „Busult gerjedésedben ...“ mint zúzó pöröly, azokat a megkeményedett sziveket, hogy a buzgóság kohójában megolvassza. — A salak: a bűn kivált, s mint nehéz köny-cessepp pereg alá a földre szegzett arczokon, s azok a durva hangok ellágyulva főséges harmoniában folynak össze: Orfeusz lábainál megszelídülve fekszenek a vérengző vadak. — A fojtó levegőt nem érzem többé; szememből kicsordul a köny ...

Felállok, hogy beszéljek arról a szerető Istenről, ki könyörűlő s bűnös fiát is irtalma keblére fogadó atyjok nekik is, ki szeretete áldó fényéből a börtönök sötét falainak is juttat s ki ... ekkor egy arcz bukkan elő a sok egyforma öltözötű alakok mögött; olyan ismerős; fehér, mint körül a falak; egy lány arcz, egy szép világ romokban, letört lilium, melyre rátapodtak ... Beszélék és szemem nem bírom levenni róla; tekintetét, azokat a fénytelen, beesett szemeket rám szegi; olyan figyelemmel hallgat, mint két év előtt; sze-mein át szívibe látok; hideg márvány az, mint arca; lefutó víz rajta ének, ima, pre-dikáció, ... mint két év előtt. Homlokán ott az eljegyző bélyeg, mélyebb, feketébb vonásokkal, mint valaha: vége: — De mintha mást is vésett volna oda az idő? Ig-n: vége, de nem e falak közt, bűnét ki viszi ilyen, a hogy ide hozta; hiszen még éloi, sülyed-akár ... még van néhány lépés a halott szagu kórházi czellak szalmazsájkálg ... Megun-dorodom tőle, jobban mint két év előtt. Hal-lom Meffasztó szavát: fején az ítélet s nem kiálthatom oda neki: „Övé az élet!“ ...

Toth József.

Vegyes hírek.

* A szemüvegről tartott a minap érdekes előadást dr. Csapodi egyet. m. tanár, melyben a szemüveg 600 éves múltját és történetét ismertette. Elmondta, hogy Salvino d. Armató találmányát, mint szegődött a divat is szol-gálatába. A XVI. és XVII. században a spa-nyol előkelőség pompázott óriási szemüveg-

kel; a francia forradalom idejében pedig az inozroyabé-ok és merveillenő-öktermészete-leses figuráinak öltözötét egészítette ki a ké-zében tartott félszemű lorgnon, melynek pedig éppen olyan kevés jogosultsága van, mint a modern dandy és gigerlik szemén a monok-linak. A régiék, kik nem foglalkoztak annyit írással és olvasással és nem voltak annyira szemük munkájára utalva, nem is érezték egy a szemüvegviselés szükségét. Megnyudod-tak abban, hogy az öregedő embernek gyön-gül a szeme. De manapság nem megy oly könnyen a dolog. Jó szemüveggel ép úgy használhatja szemét akárki, mint fiatalabb éveiben. A kineiak ezt jóval előbb belátták és megelőzték benüket a szemüveg viselésben. A fiatalok közül sokan affektálásnak veszik a szemüveghordást. Pedig legtöbb esetben nem az.

* Csiky szobor Aradon. Az aradiak Csiky Gergelynek, szobrot akarnak állítani. Az „Alföld“ tegnap száma tesz közzé e tárgyban egy meleg hangu felhívást — az első adako-zás listával együtt, mely szerint 111 frt 10 kr. gyűlt be a szerkesztőség gyűjtőjén. Csiky mellszobrát különben a Kisfaludy-társaság is el akarja készíttetni, mely benne egyik leg-tevékenyebb tagját s buzgó másodtitkárát vesztette el.

* Amerikai párbaj. Pozsonytól távirják egy bécsi lapnak a következőket: Majsch Károly, tekintélyes pozsonyi család tagja, tegnap mellebe lött és életveszélyesen megse-besült. Majsch a szombati jogász táncmulat-ság alkalmával valakivel egy nő miatt össze-veszett, ebből amerikai párbaj lett és ennek lett Majsch áldozata. A megsebesült fiatal ember ez setről semminemű felvilágosítást nem ad.

* Új magyar lap Amerikában. Cleveland-ban indul meg „Szabadság“ című. A vála-latot a százezrekre menő magyarság érdeke-ben és nem haszonlesésből alapíták. A ma-gyar lapokat el fogja látni amerikai honfi-gyarsainkról szóló tudósításokkal, e kíváncsított magyarságnak pedig hiú képet igyekszik adni a honi eseményekről.

* Pusztító vihar dühögött a napokban az Egyesült-Államokban. Washington-nal és Baltimore-val az összeköttetés, melyet a vi-har megszakított, ismét helyre van állítva. Washingtonban a kárt sok millióra becsülik. A viharok áldozatult esett emberek száma még nincs megállapítva. Baltimoreban is nagy a kár. Itt jelenleg nagy a viháry. A bro-oklyni vízvezeték a zuhogó eső használhat-lanná tette. Számos gőzgéppel dolgozó vállala-latnak e miatt be kellett szüntetni a munkát. Sok ezer munkás elvesztette kenyereit. A brooklyni hid fölönvő gépjének működését s a hegyi vasutak üzemét beszüntették.

* 100,000 frtos menyasszony. Egész Szeged, egész Nagy-Várad társasága arról az érdekes házasságról beszél, melyet Bihar megye egyik gazdag milliomos gentryje fog kötni R. I. kisasszonnyal egy szegedi szép zsidőleánnyal. Néhány évvel ezelőtt a szép leány elhatározta, hogy színésznő lesz. Meg-próbálták: lágyan, tisztan ocsendül a magyar szó R. I. kisasszony ajkán. Ott is fogták és 3 évig tanult már a rokonok segítségével, akik közt a nagyváradi A. család ott van. A nagyváradi rokonoknál volt a mostani lefolyt nyári szini évad alatt pár heti látogatásban a szinitanoda kedves növendéke s ez a vizit csinálta a forduló pontot az ő igénytelen életében. A biharmegyei milliomos gentry, az első családok egyik törzse, meglátta a kis színész növendék szeméit, ami éppen elég volt neki. Megtántoríthatlan, legyőzhetetlen szere-lem lett a dologból. Persze a színésznő is is elvezítette a szegedi szép kisasszonyt, aki most a szavallás művészetét helyett dobogó szívvel tanulja a keresztényen vallás hitgaza-tait, hogy az áttérés minél előbb megessék, mert azt követi a lakodalm. Legérdekesebb pedig ebben az életből való regényfejezetben az, hogy a gazdag vőlegény szerződésileg százezer forint rendelkezésével biztosította a leány szüleit, hogy az apai hitét elhagyó leányt az esküvő előtt nem fogja cserbe hagyni. Paradicsomi élet várja már maholnap urnójét a biharmegyei F-féle puszták kasté-lyában, ahol bizonyára nagy készülődés van ... Január közepén jön oda a színésznő a kis Abigail-je férjének oldalán, négylovas hintón.

* Vörbös. Régi harag, régi gyűlölet vezette Ivin Mihályt a börtönbe. Mert harag-jában foggyvert fogott az ellenségre. Magyar-Czernyán, Torontálmegyében történt meg ez a dolog. Ivin Mihály revolverrel rontott be Raics Mihály házába, hogy lelővi. Nagy du-lakodás támadt. Raics és a felesége hosszas küzdelem után kituszkolták a szobából és magukra zárták az ajtót. A dühös Ivin nagy haragjában a bezárt ajtón keresztül kezdett lövöldözni. A golyó keresztül ment az ajtón s Raics oldalába furdított. Ivin t ocsendőrege letartóztatva és átadta a bíróságnak.

* A borzalmas kérdés. Most, hogy az új orosz kölesön nem sikerült és a buzaki-viteli tilalom ki van adva, már maguk az oroszok sem titkolják többé, hogy az inség mily en borzasztó mérvűket ült az országban. A sverancsú nép nyomora és szenvedése miatt nőttön nő az izgatottság. Gróf Tolstoj Leó, ki maga beutazta az insé-ges vidékeket, azt írja, hogy a rossz aratás Oroszországnak ama részében volt, mely tu-lajdonkép az egész oroszágnak kenyeret ad. A birodalom kétharmada soha sem volt képes terméssel beérni, hanem mindig azoktól volt kénytelen vásárolni, kiknek most maguknak is idegen kenyérré van szükségük. 20—40

millióra becsülik az éhezők számát. És a tél küszöbén, hivatatosan azzal ámitják a népet, hogy van elég kenyér. És ha a tavasz azt fogja bizonyítani, hogy ez tévedés volt? Borzasztó el is gondolni, hogy mi lenne en-nek a következménye: millió ember halála, rettenetes elkeseredés és örület. A szomszéd államok aratása is gyér volt. Oroszországból pedig már sok buzát kivittek s a készlet rég elfogyott. Minden a mellett bizonyít, hogy Oroszországnak nincs meg elegendő kenyér-mennyisége.

* Hogy lehet elmulasztani a szeplőt? A következő mulatságos história történt Wor-bisban. Egy hannoveri hivatalnok sétálni ment az erdőbe és találkozott egy mélyen lefátyolozott fiatal hölgygyel, ki egy száraz ágat tartott a kezében és gondolatokba me-rülve haladtott utján. Hirtelen eldobta a szá-raz ágat, fölebbentette fátyolát és a fiatal embert hatalmasan összecsofolta mind a két arczán. A meglepetéséből fel sem ocsudott fiatal ember előtt azután bocsánatot kért a fölig kipirosodott asszony és mentesgeül mutatott egy könyvecskét, melyből a követ-kezőket lehetett olvasni: „Szer a szeplő ellen. Menj az erdőbe, sőtálj lehetőleg egye-dül, kezdedben száraz ágat tartva. Mihelyt azután egy fiatal emberral találkozol, hirtelen dobd el a száraz ágat és csokold meg mind a két arczát.“ A szer csakugyan használt a fiatal hölgynek, mert a fiatal ember, kit oly gyorsan megcsókolt, már néhány nap múlva eljegyezte a hölgyet. — nyilván már nem látva többé a szeplőket — bár azok meg sem mozdultak helyükről.

Köszönetnyilvánítás.

A debreczeni munkás dal-egylet, diszlobogó alapjajavá-ra adakoztak a következők: Nicht József elnök gyűjtőjén a kr-vetkezők: Priviter József 1 frt. Ember Pál 1 frt. Özv. Kóvi József 1 frt. Kis Lajos 2 frt. Szabó Zsigmond 1 frt. Stern testvérek 2 frt. Szabó Péter 50 kr. Kovács János 50 kr. Pap Péter 50 kr. Steier Sámuel 30 kr. Jám-bor F. 50 kr. Lám Sándor 30 kr. Gv. Ladányiné 1 frt. Galen Sándor 30 kr. Sar-kady Ferencz 20 kr. Neuman Vincze 50 kr. Nagy Bálint 50 kr. Acsódy Károly 50 kr. Boros Ferencz 20 kr. L. L. 1 frt. Sarkady A. 20 kr. Szatmári Károly 50 kr. Faragó István 40 kr. Kis András 50 kr. Csicsó Lajos 1 frt. Schuirer Károly 2 frt. Kertész Mihály 50 kr. Kulcsár Imre 50 kr.

Kurián Gyula gyűjtőjén a követke-zők: Löfkovits Arthur 2 frt. Kurián Gyuláné 1 frt. Vastag István 1 frt. Borsy és Far-kas 2 frt. Kostya János 1 frt. Zech József gyűjtőjén a következők: Szacsavay Zoltán 50 kr. Mayer János 50 kr. Ott Károly 50 kr. Ricsi Károly 50 kr. Stre-bicz József 50 Gottlieb Emil 50 kr. Joanovics Tivadar 1 frt. Zech Józsefné 1 frt. Kovács András 60 kr. Schiff Márton 50 kr. Nagy Albert 50 kr. Buzak János 50 kr. Erd lyi Ferencz 50 kr. Fürst Dávid 50 kr. Fischer N. 10 kr. Kocsis István 50 kr. Kovács I. 1 frt. Kis János gyűjtőjén a következők: Erdélyi János 50 kr. Berliuer Jakab 50 kr. Pap László 1 frt. Madásey József 1 forint. Nagy László 50 kr.

Káll József gyűjtőjén a következők: Pataky György 30 kr. Kállai Sándorné 10 kr. Móri Ferencz 50 kr. Braun Sámuel gyűjtőjén a követke-zők: Vilmos Lajos 1 frt. Kerekes Albert 20 kr. Horvát Imre 20 kr. Bartha György 20 kr. N. N. 20 kr. Braun Sámuel 1 frt. Thót András 40 kr. Venyige Adolf 50 kr. Vilmos Károly 1 frt. Horváth Ferencz 50 kr. Mos-kovics Ferencz 50 kr. Herzka N. 50 kr. H. Gy. 50 kr. Bartha János 20 kr. Szabó Lajos 20 kr. Acz Miklós 20 kr. N. N. 50 kr. Hódi Béla 50 kr. Küttösi 20 kr. M. B. 10 kr. Széllázy N. 1 frt.

Müller Márton gyűjtőjén a követ-kezők: N. N. 50 kr. Varay N. 50 kr. Saray Éka 50 kr. Nemes Károly 20 kr.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Sz. M. Kapos-Szekeő A tárcát köszönettel megkaptuk, Karácsonyra mindenesetre kívánunk valamit. I. Budapest. Kérlek ha csak lehet küldj valamit. En is szívesen küldök majd. Könyv már ment egy de va-lószínűleg más dngta zsebre. Küldtünk ma másikat ne vedre ezimzeve, mert az első a lapra ezimzeztük. A kö-vetésegek névsorát is majd küldik. L. s. A fordítás jó közölni fogjuk. A Csehov rajzát is csak fordítsa le. O. Az emlékedés ügyes apróság. Jónni fog. Mimi. Teljes lehetlenség tanácsot adnunk. Ez annyira privát dol-g, hogy mi idegennek találó tanácsot nem adhatunk. mást meg nekem. Rossz lány. Rosszaság nincs ugyan benne, de mamának mégis igazza van. Lohet, hogy kelleme volt magát hazakísértetni, de még sem volt helyes dolog.

Debreczeni piactz.

Gabona és élelmiszerek. Nov. 24. heti vásár. Buza egy métermáza 10.60.—10.80 frt. Kétszerez 9.60.—9.70.—9.80 frt. Rózsa 9.50.—9.60.—9.70 frt. Arpa 5.35.—5.40.—5.50 frt. Zab 5.80.—5.90 6.00 frt.

